

tsunami te noemen, als het maar groot, onbeheersbaar en onomkeerbaar voelde. Ik heb wel eens iemand op televisie horen vertellen over een ervaring waarbij ze overspoeld werd door 'een tsunami van gevoelens'.

Ik dacht dat het, na de recente tsunami, even zou duren voordat het woord weer in overdrachtelijke zin zou worden gebruikt. Maar na een dag hoorde ik alweer een gesprek op de radio waarin een veehouder vertelde hoe het was toen hij zijn dieren moest laten afmaken. 'Je voelt de grond als een tsunami onder je voeten weg-zakken.'

Blijkbaar is 'tsunami' ook bruikbaar als er niet eens een beeld van een vloedgolf opgeroepen wordt.

De vraag is waarom tsunami het zo goed doet als leenwoord in het Nederlands. Een vergelijkbaar natuurfenomeen dat we hier ook niet kennen, een tyfoon bijvoorbeeld, komt nooit terug in onze beeldspraak. 'Mijn vrouw weg, mijn huis kwijt, geen baan meer: het was echt een soort tyfoon. In één keer alles kwijt.'

Tsunami doet het beter, en ik denk dat dat vooral komt doordat Nederlanders de angst voor water goed begrijpen. Wij kennen overstromingen, wij hebben de Polygoonbeelden van 1953 op ons netvlies staan. Ik denk dat het woord tsunami nooit zo snel omarmd zou worden in de woestijn.

En dan is er ook nog het punt van de klank. Een tsunami is verschrikkelijk, maar het woord zelf klinkt goed. Schattig bijna.

Hoe het ook zij, na de tsunami van 2004 was het alsof we collectief hadden zitten snakken naar een woord dat 'vloedgolf' naar een dramatischer niveau zou tillen – zo snel werd het gemeengoed. Het woord overspoelde ons eigenlijk. Als een, juist ja.

KLEMTOON

In de eerste dagen na de ramp in Japan hoorde je over de kernreactoren in Fukushima. Een paar dagen later was het Fukushima geworden.

Aha, denk je. De nieuwslezer heeft ontdekt waar de Japanse klemtoon ligt, en dat doet hij nu na. Maar het zit wat ingewikkelder.

Japanners vinden namelijk dat ze zonder klemtonen spreken. Dat kunnen wij ons niet voorstellen, want klemtonen komen bij ons vanzelf. Maar Japanners zeggen alle lettergrepen even luid. Bij een woord als 'Suzuki' kun je niet horen waar de klemtoon ligt.

Wel rekken Japanners sommige klinkers uit. Het is bijvoorbeeld Ooosaka. En niet Osáka.

Wat is er dan aan de hand met Fukushima? Welnu. Met de lettergreep 'shi' is dan weer iets geks aan de hand, want die valt vaak een beetje weg. Als iets eindigt op 'shima' ('eiland'), klinkt dat eerder als 'shma'. Van daar dat het raar zou zijn om juist op de 'shi' een valse klemtoon te leggen.

Het maakt natuurlijk helemaal niet uit of een Nederlandse nieuwslezer Fukushima zegt of Fukúshima. We